

Hz. Peygamber'in Şehit Ailelerini Ziyaret Etmesi ve Onların Gözyaşlarına Ortak Olması

Hz. Peygamber, zaman zaman şehit ailelerini ziyaret eder, onların gönüllerini alırdı. Zeyd b. Hârise'nin ailesi, onun ziyaret ettiği şehit ailelerindendi.

Hem şehit eşi hem de şehit annesi olan hanımlardan biri de Zeyd'in eşi ve Üsame'nin annesi Habeşistan'lı Ümmü Eymen'dir. Kocası Zeyd, Mute'de; Zeyd'den önceki kocasından olan oğlu Eymen ise Huneyn'de şehit oldu. Ümmü Eymen, Hz. Peygamber'e dadılık yapmış ve onun: "Annemden sonra annemdir" iltifatına mazhar olmuş bir kadındır. Kendisi doğumundan itibaren Hz. Peygamber'in hizmetinde bulundu ve azat edilip özgürlüğüne kavuşturulduğu halde hizmetini devam ettirdi. Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen tek sahabî Zeyd b. Harise'ye eş, Üsâme gibi kahraman bir İslâm komutanına anne oldu. İslâmiyet'ten önce Ubeyd b. Zeyd ile evlendi. Bu evlilikten Eymen adını verdikleri oğulları dünyaya geldi. Asıl ismi Bereke olduğu halde, Eymen'in annesi anlamına gelen "Ümmü Eymen" künyesiyle anılmaya başlandı ve gerçek ismi unutuldu. Ümmü Eymen, Hz. Muhammed'e henüz peygamberlik gelmeden önce eşini kaybetti. Dul kaldıktan sonra oğlunu yalnız başına büyüttü. İslâmiyet'in zuhurundan sonra oğlu ile birlikte Müslüman oldu. Daha sonraları Huneyn Gazvesi'ne katılan ve Hz. Peygamber'i canla başla koruyan sayılı sahabîlerden biri olan oğlu Eymen, burada şehit oldu. Hz. Peygamber, Ümmü Eymen'i hiçbir zaman unutmadı ve ihmal etmedi. Hz. Hatice ile evlendikten sonra kendisine hediye edilen Zeyd b. Hârise'yi azat ederek özgürlüğüne kavuşturmuştu. Bir gün: "Cennet ehlinde bir kadınla evlenmek isteyen Ümmü Eymen ile evlensin" talebinde bulununca, Zeyd b. Hârise öne atıldı ve bu hanımla evlendi.

Huneyn Gazvesi'nde oğlu Eymen'in şehitliğine tanık olan Ümmü Eymen, daha sonra kocası Zeyd'den de ayrı düştü. Zira Zeyd, Mute'de, İslam ordusu komutanı olarak katıldığı savaşta şehit olmuştu. Böylece İslâm uğruna hem oğlunu, hem de eşini şehit vermişti. Hz. Peygamber,

Ümmü Eymen'in evine bizzat giderek onu sık sık ziyarette bulunur ve "Bu, benim Ehl-i Beytimden geriye kalandır" diyerek onu, ailesinin bir ferdi olarak gördüğünü ifade ederdi (İbn Sa'd, VIII, 223).

İbn Sa'd'ın naklettiğine göre Hz. Peygamber, Zeyd'in evine vardığı zaman, küçük kızı Hz. Peygamber'i ağlatmıştır. O, Hz. Peygamber'in yüzüne yaşlı gözlerle bakınca Hz. Peygamber de kendini tutamamış ve hüngür hüngür ağlamaya başlamıştır. Sa'd b. Ubâde ona: "Bu nedir, yâ Rasûlallah?" diye sorunca Hz. Peygamber: "Bu, sevgilinin sevgilisine özlemidir" şeklinde cevap vermiştir (İbn Sa'd, III, 47).

Hz. Peygamber'in, Şehit Yakınlarını Onurlandırması

Hz. Peygamber, şehit yakınlarını onurlandırır, ehil olanlarına önemli görevler verir, kabiliyetlerine göre bazı konularda beceri elde etmeleri için kendilerine imkân sağlar ve toplum içinde onların sosyalleşmelerine yardımcı olurdu. Nitekim o, hayatının sonlarına doğru büyük bir ordu hazırlayarak şehit çocuğu Üsâme'yi bu orduya komutan tayin etti. Ashâbın ileri gelenlerinden pek çok zevâtı da Üsâme'nin emrine verdi. Bunun üzerine, bazıları: "Peygamber, ilk muhacirlere bir çocuğu komutan tayin etti!" diyerek konuşmaya başladılar. Bunu duyan Hz. Peygamber, gazaplandı ve minbere çıkarak cemaate şöyle seslendi: "Üsâme'yi komutan tayin etmem hususundaki sözleriniz bana ulaştı. Üsâme'yi komutan tayin etmem hususunda tenkitte bulunduğunuz gibi, ondan önce onun babasını komutanlığa tayin etmem hususunda da itirazda bulunmuşunuz. Allah'a yemin olsun ki, o, komutanlığa layıktı. Ondan sonra onun oğlu da komutanlığa layıktır".

Üsâme, ordusuyla hareket etmek üzereyken, Hz. Peygamber dâr-i bekâyâ irtihal etti. Bunun üzerine Üsâme, Medine'ye geri dönerek, Hz. Peygamber'in yıkanması, tekfini ve defnedilmesi işlerinde Hz. Ali'ye yardım etti. Defin işi tamamlandıktan sonra, ordusunun başına geçerek Şam'a doğru hareket etti (İbn. Sa'd, II, 189,190).

Hz. Peygamber'in, şehitlere ve şehit çocuklarına verdiği değerden sahâbe de etkilenmiştir. İbn Hişâm'ın naklettiğine göre bir gün Hz. Ebû Bekir, küçük bir kız çocuğunu kucağına almış seviyordu. O esnada yanına bir adam girdi ve çocuğun kim olduğunu sordu. Hz. Ebû Bekir: "O, benden daha hayırlı olan bir adamın kızıdır. Bu, Sa'd b. Rebî'in kızıdır. O, Akabe günü nakip (kabilesini temsilen seçilen başkan ya da vekil)lerdendi. Bedir'e katılmış ve Uhut günü şehit olmuştu" cevabını verdi. (İbn Hişâm, III, 58). Ebû Bekir'in huzuruna giren şahsın Ömer, kız çocuğunun ise Ümmü Sa'd olduğunu nakledilmektedir (Kandehlevî, II, 446).

Yine Hz. Ömer, hilâfeti döneminde, oğlu Abdullah'a bağladığı maaşın iki buçuk katını Zeyd'in oğlu Üsâme'ye bağlamıştır. Abdullah, babasına: "Üsâme'yi bana tercih ettin. Halbuki ben, onun bulunmadığı şeylerde (yerlerde veya seferlerde) bulundum" dediğinde Ömer: "Üsâme Allah Rasûlü'ne senden daha sevimliydi. Onun babası da Allah Rasûlü'ne senin babandan daha sevimliydi" şeklinde cevap vermiştir. Ömer, bu sözünü, Hz. Peygamber'in: "Üsâme bana insanların en sevimlisidir" sözüne (İbnü'l-Esîr, I, 64-5) istinaden söylemiş olmalıdır.

Sonuç

Hz. Peygamber'in, kendi döneminde koruyup gözettiği toplum kesimlerinden biri de şehit aileleriydi. Şehitlerin cenaze törenlerine katılmak, şehit ailelerini himâye etmek, onların acılarını paylaşmak, onlara başsağlığı dilemek ve dua etmek, şehidin evine üç gün boyunca yemek hazırlatıp göndermek, şehit yakınlarını ve çocuklarını teselli etmek, şehit yakınlarının, servetlerini en iyi şekilde değerlendirmeleri hususunda kendilerine yardımcı olmak, onları evlendirmek ve düğün giderlerini karşılamak üzere onlara başışta bulunmak, kendilerine ordu komutanlığı gibi önemli görevler vererek onları onurlandırmak, şehit ailelerine özel ilgi göstererek muhtaç durumda olanlarına her türlü maddî ve manevî destekte bulunmak, şehit yakınlarının acılarını hafifletmek amacıyla şehit ailelerini evlerinde ziyaret etmek ve şehit ailelerine aynî ve nakdî yardımda bulunmak, Hz. Peygamber'in uygulamaları arasında yer almıştır.

Her müslüman toplumda olduğu gibi bizim toplumumuzda da şehit aileleri bulunmaktadır. Bu ailelere sahip çıkmak; toplumun bir yarasını sarmak ve insan olmanın sorumluluğunu idrâk etmektir. Hayatlarını ortaya koyup mukaddesât uğruna canlarını veren şehitlerimize hayat boyunca borcumuzu ödemek kolay değildir. Ancak onlara duyduğumuz minneti, onların ailelerine yapacağımız yardımlarla ifade etmek mümkündür. Dolayısıyla günümüzde şehit ailelerini koruma altına almak, gerekirse onlar için dernekler kurmak ve bu dernekler aracılığı ile onlara her türlü maddî ve manevî destek sağlamak, her şeyden önce insanî ve ahlâkî sorumluluklarımız arasındadır. Sözgelimi, şehit yakınlarından çalışamayacak durumda olanların kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmelerini sağlamak, kooperatifler kurarak ihtiyaç sahibi şehit yakınlarını konut sahibi yapmak, imkânlar dahilinde şehit çocuklarını sünnet ettirmek, onların eğitim ve sağlık giderlerini karşılamak, onlara burs imkânı sağlamak, din eğitimi vermek, onları evlendirmek ve düğün masraflarını karşılamak, onlar için tatil amaçlı tesisler yapmak, acılarını hafifletmek amacıyla gezi turları düzenlemek, şehit yakınlarını ve çocuklarını, tarih bilinci sağlayacak önemli yerleri ziyarete götürmek ve böylece onların manevî duygularını diri ve canlı tutmak, gerekirse şehit yakınları için rehabilitasyon merkezleri, gündüz bakım evi ve huzur evi gibi sosyal tesisler yapmak, ihtiyaçlarını karşılamak için gelir amaçlı etkinlikler düzenlemek, yurt içinde ve yurt dışında hizmetlerimizi yaygınlaştırmak amacıyla dernekler adına şubeler ve temsilcilikler açmak, yardım yapmak isteyen hayır severlerimizin yaptığı yardımları bizatihi ihtiyaç sahibi ailelere ulaştırmak, yurt genelinde şehit ailelerini ziyaret ederek imkânlar dahilinde günün şartlarına uygun aynî ve nakdî yardımda bulunmak, şehitlerimizin cenaze törenlerine katılmak ve ailelerinin yanında olmak, hatta şehitlerin mirasçılarına Cumhurbaşkanlığı adına "Devlet Övünç Madalyası" vermek ve törenler düzenlemek bizim aslî görevlerimiz ve sorumluluklarımız arasında yer almalıdır. Şehide duyulan vefa, yarınlar içindir. Geleceği olan toplumlar, geçmişine sahip çıkmalıdır.

